

Februari 2010

I hela världen finns det över 5 000 djurarter och 28 000 växtarter som nu är starkt utrotningshotade. För att skydda och bevara dessa för framtiden och säkerställa den biologiska mångfalden antogs 1973 konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter. Den kallas Washingtonkonventionen eller CITES¹ efter den engelska förkortningen.

I Sverige trädde den i kraft 1975, och 2009 hade 175 länder över hela världen antagit den. Inom EU har CITES införts genom en särskild lagstiftning, som gäller i hela unionen. Avsikten är att "skydda arter av vilda djur och växter och säkerställa deras bevarande genom kontroll av handeln med dem". EU:s lagstiftning omfattar fler arter och har striktare bestämmelser än CITES har.

Sammanfattning

Inom EU har CITES införts genom en särskild lagstiftning, som gäller i hela unionen. Avsikten är att "skydda arter av vilda djur och växter och säkerställa deras bevarande genom kontroll av handeln med dem". EU:s lagstiftning omfattar flera arter och har striktare bestämmelser än CITES har. Arterna finns listade i bilagorna till en rådsförordning. Import är delvis förbjuden av levande djur och djurprodukter som tillhör de starkt hotade arter som finns på bilaga A . Ansökan om undantag från förbudet prövas i Sverige av Jordbruksverkets enhet för sällskapsdjur i samråd med Naturvårdsverket.

- Importen är strikt reglerad även för övriga djurarter på bilagorna A-B². För dessa krävs alltid tillstånd. Vissa undantag finns för personliga tillhörigheter och hushållsföremål samt jakttroféer, se nedan.
- Vid import av arter på bilaga C och D² räcker det med att endast lämna en importanmälan.
- Exporten och reexporten är strikt reglerad för levande djur och djurprodukter som tillhör de arter som finns på bilaga A-C och tillstånd krävs alltid.
- För export och reexport av arter på bilaga D krävs inget tillstånd.
- Personliga tillhörigheter och hushållsföremål kan under vissa omständigheter importeras, exporteras eller reexporteras genom ett förenklat förfarande.
- Ska djuret eller djurprodukten dessutom föras in i Sverige, kan det förutom tillstånd också krävas ett veterinärt införseltillstånd enligt de svenska smittskyddsbestämmelserna. In-förseltillståndet söks hos Jordbruksverkets enhet för sällskapsdjur (levande djur) eller enhet för foder och djurprodukter (produkter).

¹ Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora.

² I fortsättningen avser bilaga A-D de bilagor som finns i rådets förordning (EG) 338/97

Vilka djurarter gäller detta?

Denna information gäller

- arter som är mycket hotade (EU:s bilaga A²).
- arter som riskerar att bli utrotningshotade (EU:s bilaga B²).
- arter där ursprungslandet begärt att arten ska listas för att göra det möjligt att kontrollera exporten (EU:s bilaga C²)
- arter som inte upptagits i bilagorna A-C och som importerats till gemenskapen i sådan omfattning att övervakning är befogad (EU:s bilaga D²).

Bilagorna A-C används bara av EU:s medlemsländer och motsvarar listorna I-III i CITES.

EU:s lagstiftning omfattar dock fler arter än CITES. **Därför finns det arter på EU-bilagorna A-C som inte återfinns på CITES-listorna I-III.**

EU-bilagorna finns på Jordbruksverkets webbplats (www.jordbruksverket.se). Det framgår av bilagorna om arten också finns på någon av CITES-listorna I-III.

Till en art räknas här alla exemplar, dvs. både döda och levande djur liksom delar eller produkter av djur - också när en del ingår i andra varor - där åtminstone ena föräldern finns med på någon av bilagorna.

Reglerna gäller också för en vara, när det uppges i varans dokument, förpackning, märkning eller på annat sätt att den innehåller delar eller produkter av en djurart från dessa listor.

Vad menas med import?

Med import menas import till EU från ett land utanför unionen, ett s.k. tredje land.

Vad menas med export?

Med export menas export från EU till ett land utanför unionen, ett s.k. tredje land.

Vad menas med reexport?

Med reexport menas export från EU av ett exemplar som tidigare har importerats. Landet där exemplaret har fångats eller uppfötts ska anges som ursprungsland.

Vad är skillnaden mellan tillstånd, intyg och anmälan?

• **Tillstånd** och **intyg** utfärdas alltid av en ansvarig myndighet och i Sveriges fall av Jordbruksverket.

• **Anmälan** är däremot ett formulär som finns på tullkontoret och som importören själv fyller i.

Import

Import av arter som finns på bilagorna A och B

Export- eller reexporttillstånd krävs från exportlandet, när arten finns på CITES listor I-III.

Skriftligt bevis krävs på att exemplaret förvärvats lagligen, när arten inte finns på CITES listor I-III.

Importtillstånd från Jordbruksverket krävs dessutom. Importtillståndet utfärdas först sedan en kopia på exporttillståndet har kommit till Jordbruksverket. För levande exemplar ska också förvaringsplatsen vara godkänd.

Tillstånden ska uppvisas i original för tullen.

² I fortsättningen avser bilaga A-D de bilagor som finns i rådets förordning (EG) 338/97

Godkänd förvaringsplats för levande djur av arter som finns på bilagorna A och B

Förvaringsplatsen ska uppfylla de krav som djurskyddsföreskrifterna kräver. Innan importtillstånd utfärdas ska förvaringsplatsen för A-listade arter godkännas av Naturvårdsverket.

För flytt av viltfångade- eller djur av F1 generation³ som finns på bilaga A ska tillstånd sökas. Innan arter i bilaga B får förflyttas, måste innehavaren informera mottagaren om vilken förvaring, utrustning och skötsel som exemplaret kräver för att trivas.

Import av viltfångade djur av arter som finns på bilaga A är förbjuden!

Import av exemplar av arter upptagna på bilaga A är inte tillåten, när exemplaret eller någon av dess föräldrar är vilt-fångade.

Undantag från förbudet kan göras för exemplar som

- ska hållas för avel som kan bidra till att förbättra artens fortlevnad.
- ska hållas för forskning eller utbildning med målet att bevara arten.
- införskaffas för viktig biomedicinsk forskning. Djuren ska tillhöra den enda lämpliga arten, och det ska inte gå att få tag i exemplar som fötts eller fötts upp i fångenskap.

Undantaget förutsätter också att *förvaringsplatsen* är godkänd av Naturvårdsverket enligt Jordbruksverkets djurskyddsbestämmelser. Vid en förflyttning senare från den godkända förvaringsplatsen krävs intyg från Jordbruksverket. Detta intyg ska styrka, att den nya förvaringsplatsen är godkänd av den vetenskapliga myndigheten i mottagarlandet eller av Naturvårdsverket, när djuret stannar kvar i Sverige.

Om undantag för import av viltfångade arter på bilaga A medges, utfärdas en kopia av ett importtillstånd utan att exporttillstånd har uppvisats. Importören får en kopia av detta tillstånd. Originalet till importtillståndet lämnas först ut, när sökanden visar upp ett exporttillstånd eller intyg för reexport.

Import av arter som finns på bilaga C

Export- eller reexporttillstånd krävs från exportlandet, när exemplaret kommer från ett land som anges efter arten i bilaga C.

Exporttillstånd, intyg om reexport eller ursprungsintyg krävs från exportlandet, när exemplaret kommer från annat land än det som angetts i bilaga C.

Dessutom ska *importanmälan* visas för tullen.

Import av arter som finns på bilaga D

Bara *importanmälan* ska visas för tullen.

³ F1-djur som används för hobby och sällskap är dock undantagna från kravet på förflyttningstillstånd.

Export och reexport

Export och reexport av arter som finns på bilagorna A-C

Export- eller reexporttillstånd krävs från Jordbruksverket. För att tillstånd kan utfärdas krävs det skriftligt intyg

- på att exemplaret lagligen förvärvats.
- när exemplaret tagits från sin naturliga miljö i ett annat EU-land.
- vid reexport på att exemplaret lagligen införts till EU.

Importtillstånd krävs dessutom från mottagarlandet, när arten finns på både bilaga A i rådsförordningen och lista I till CITES och mottagarlandet dessutom har antagit CITES.

Ingen dokumentation krävs vid export- eller reexport av arter som finns på bilaga D.

Märkningskrav

Exporttillstånd för A-listade levande ryggradsdjur får bara utfärdas när djuren är märkta i enlighet med kraven i kommissionsförordningens artikel 66. I normalfallet innebär det märkning med ISO-standardiserade mikrochip, utom för fåglar vilka i första hand ska märkas med en individuellt märkt, fast fotring.

Förenklad import och export för näringsidkare, institutioner och organisationer:

Intyg för mobil utställning

En ny sorts intyg för cirkusar och andra mobila utställningar t.ex. herbarie- eller insektsutställningar kommer att kunna utfärdas av Jordbruksverket. Dessa intyg fungerar både som import och (re)exporttillstånd samt som intyg för att få förevisa hotade arter för allmänheten. De gäller också för flera gränsövergångar under intygets giltighetstid. För att få detta intyg krävs bl.a. att exemplaret är fött och uppvuxet i fångenskap, eller artificiellt förökat, alternativt är lagligen förvärvat i eller infört till den europeiska gemenskapen innan arten blev listad. Levande djur måste vara märkta på rätt sätt. Andra exemplar än levande djur måste vara identifierade på ett sätt som gör det möjligt för myndigheterna att kontrollera att intyget motsvarar det exemplar som importerar eller exporterar.

Underlättad handel med biologiska prover och (re)export av döda exemplar

Genom att bli godkänd och registrerad kan personer eller organisationer under vissa förutsättningar ges möjlighet att få delvis ifyllda tillstånd och intyg i förväg. Syftet med detta är att underlätta handeln med vissa biologiska prover och döda exemplar i de fall där myndigheterna bedömer att hanteringen inte påverkar bevarandet av arterna negativt.

Intyg för provsamling

Jordbruksverket kan utfärda s.k. "intyg för provsamling" som tillsammans med en giltig ATA-carnet ersätter intyg, importtillstånd och, om bestämmelselandet tillåter användning av ATA-carnet, (re)exporttillstånd. Provsamling definieras som en samling lagligt förvärvade döda CITES-exemplar som transporteras över gränser för presentationsändamål.

Förenklad import och export för personliga tillhörigheter och vissa sällskapsdjur

Se informationsbladet "Förenklad import och export för personliga tillhörigheter och vissa sällskapsdjur."

Allmänt

Import, export och reexport vid särskilda tullkontor

In- och utförsel är bara tillåten vid de svenska tullkontor som finns i bilagan över tullkontor sist i denna information.

Hur söks CITES-tillstånd?

CITES-tillstånd söker man hos Jordbruksverket, enheten för sällskapsdjur, på särskild blankett (SJV E 9.22 och SJV E 9.79), vid (re)export även blankett E 9.75 eller E 9.76 som erhålls från verket eller från Jordbruksverkets webbplats (www.jordbruksverket.se).

Avgiften är 400 kr per ansökan, och varje ansökan får omfatta högst sju arter. Man betalar i förskott via Jordbruksverkets bankgironummer 5693-2486. Märk inbetalningen med 10504 och glöm inte ange avsändare (namn och adress). Även check accepteras (dock ej Eurocheck). Kopia på betalningsbekräftelse (kvitto, utdrag över utförda betalningar etc.) ska bifogas tillsammans med ansökan (gäller även vid direkt överföring via bankgiro).

Betalning från utlandet görs via SWIFT (adress: NDEASESS) eller Eurogiro. IBAN-kod (International Bank Account Code) är SE 79 9500 0099 6026 0304 5291. Kopia på betalningsbekräftelse (kvitto, utdrag över utförda betalningar etc.) ska bifogas tillsammans med ansökan (gäller även vid direkt överföring via bankgiro).

Hur länge gäller ett tillstånd?

Jordbruksverkets tillstånd gäller normalt i sex månader från och med det datum det utfärdades. Importtillstånd gäller dock bara tillsammans med ett motsvarande giltigt export- eller reexporttillstånd.

Hur snabbt handläggs ansökan?

När Jordbruksverket har fått in alla uppgifter inklusive avgiften, börjar handläggningen. Ärendet skickas också till Naturvårdsverket för yttrande. Tiden för handläggning kan överstiga den rekommenderade handläggningstiden på en månad.

Ytterligare restriktioner för fåglar, ägg m.m.

Förutom CITES-reglerna gäller även artskyddsförordningens regler för *levande fåglar och ägg med embryon* av arter som lever vilt inom EU:s europeiska territorium och *övriga levande djur* av arter som finns i bilagan till artskyddsförordningen.

För dessa arter gäller förbud mot import, export, reexport, transport och hållande av levande djur samt försäljning m.m. Det finns generella och specifika undantag från dessa bestämmelser.

Fler detaljer finns i informationen om artskyddsförordningen.

Djurskyddslagstiftning

Även svensk djurskyddslagstiftning har bestämmelser som reglerar transport och hållande av djur samt även helt förbjuder hållande av vissa djurgrupper för sällskap och hobby. För mer information kontakta Jordbruksverket, avdelningen för djurskydd och hälsa, tfn. 036-15 50 00 (www.jordbruksverket.se).

Veterinärt införseltillstånd till Sverige

- För vissa levande djur och djurprodukter krävs det av smittskyddsskäl också veterinära införseltillstånd. Ibland krävs att djuret hålls i karantän en tid.
- På grund av risken för smitta är det absolut förbjudet att införa vissa djur från vissa delar av världen.

För information om de veterinära tillstånden kontaktas Jordbruksverkets enhet för sällskapsdjur (levande djur) eller enhet för foder och djurprodukter (produkter), tfn 036-15 50 00 vx.

Ytterligare information

Jordbruksverket har dessutom CITES-information om

- Handel inom EU med utrotningshotade djurarter.
- Förenklad import och export för personliga tillhörigheter och vissa sällskapsdjur
- Artskyddsförordningen.

Har du frågor eller behöver ansökningsblanketter eller andra handlingar kan du kontakta Jordbruksverket. Skriv till Jordbruksverket, Enheten för sällskapsdjur, 551 82 Jönköping, fax. 036- 15 50 05, tfn. 036-15 50 00 vx.

Svenska tullkontor för import, export och reexport av utrotningshotade djur- och växtarter mellan tredje land och EU

Tullkontor vid	Levande djur	Djurprodukter	Växter
Flygplats			
Göteborg – Landvetter	X	X	X
Stockholm - Arlanda	X	X	X
Hamn			
Göteborg		X	X
Malmö			X
Malmö-Ollebo			X
Stockholm ⁴		X	X
Väg			
Björnfell/Riksgränsen	X	X	

Hån	X	X	
Storlien	X	X	
Svinesund	X	X	

¹ Produkter med undantag för livsmedel, som måste genomgå veterinär gränskontroll kan inte importeras via tullkontoret i Stockholm.

Särskild information för CITES-listade växter

Generellt gäller reglerna för både levande och döda exemplar, liksom såväl hela växter som delar (frön, sporer, pollen och pollinier, plantor, torkade växter, snittblommor, lökar etc.) och derivat t.ex. juicer och pulver. Både vilda och odlade exemplar omfattas. Eventuella avvikelser från dessa generella regler anges för respektive art i bilaga A-C släkt/artspecifika undantagen, se nedan.

Hybrider behandlas generellt enligt den mest restriktiva bilaga som någon av ”föräldrarna” tillhör. Ingen växthybrid ska dock för närvarande behandlas som A-listad.

Exemplar av A-listade växtarter som har förökats artificiellt ska behandlas på samma sätt som växtarter som är upptagna i bilaga B. Den sökande ska kunna visa att växterna är artificiellt förökade i enlighet med bestämmelserna.

Art/Släktspecifika undantag i sammandrag

Araliaceae

Endast populationen av Asiatisk ginseng (*Panax ginseng*) i den Ryska federationen är B-listad. Övriga populationer omfattas inte av bestämmelserna i förordningen. Bearbetade delar eller produkter som pulver eller tabletter från den Ryska federationen omfattas heller inte.

Cactaceae

Artificiellt förökade exemplar av nedanstående hybrider och /eller sorter omfattas inte av bestämmelserna i förordningen:

- *Hatiora x graeseri*
- *Schlumbergera x buckleyi*
- *Schlumbergera russelliana x Schlumbergera truncata*
- *Schlumbergera orssichiana x Schlumbergera truncata*
- *Schlumbergera opuntioides x Schlumbergera truncata*
- *Schlumbergera truncata* (sorter)
- *Cactaceae* spp. färgmutanter som saknar klorofyll, ympade på följande växter: *Harrisia 'Jusbertii'*, *Hylocereus trigonus* eller *Hylocereus undulztus*.
- *Opuntia microdasys* (sorter)

Liliaceae

Alla arter inom *Aloe* spp. är A- eller B-listadeutom *Aloe vera* (även kallad *Aloe barbadensis*) vilken inte omfattas av bilaga A-D.

Orchidaceae

Artificiellt förökade exemplar av hybrider av släktena *Cymbidium*, *Dendrobium*, *Phalaenopsis* och *Vanda* omfattas inte av bestämmelserna i förordningen om

a) exemplaren säljs i partier bestående av enskilda behållare (dvs. kartonger, askar eller lådor) med minst 20 plantor av samma hybrid i varje, och

b) plantorna i varje behållare lätt kan kännas igen som artificiellt förökade exemplar genom att de är mycket likartade och friska, och

c) partiet åtföljs av dokumentation, t.ex. en faktura, som tydligt visar antalet plantor av varje hybrid. Om hybriderna transporteras i blommande tillstånd och är yrkesmässigt bearbetade för detaljhandelsförsäljning krävs inte ett visst antal exemplar per parti.

Växter som inte entydigt uppfyller undantagsvillkoren måste åtföljas av lämplig CITES-dokumentation.

Primulaceae

Artificiellt förökade exemplar av sorter av *Cyclamen persicum* omfattas inte av bestämmelserna i förordningen. Detta undantag gäller dock inte de exemplar som säljs eller köps som vilande rotknölar.

Övriga bestämmelser

Vid import av de flesta levande växter och för ett flertal frön, frukter mm krävs, förutom CITES-dokumentation, även sundhetscertifikat. Importförbud gäller för vissa växter pga. att de kan bära med sig allvarliga växtsjukdomar/ skadegörare. Kontakta Växtinspektionen på Jordbruksverket (036-15 50 00 vx) för att få veta om vad som gäller för just dina växter.

Denna information är ett sammandrag av de nya reglerna för att tjäna som vägledning. Texten är därför inte juridiskt bindande.